

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdaja vsak četrtek in velja s poštno vredno v Mariboru s polnjanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrta leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge Evropejske države 6 K. Če hoče sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Če „Kotičnik“ izkazuje število dobrih listov brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 v. — Uredništvo: Korodška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Korodška cesta št. 5, sprejemni saračnik, inserate in reklamacije. — Na inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 43 v., ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 v. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „kisa namena“ stane beseda 10 v. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezapete reklamacije se pošiljajo prost.

Pripravljajmo se!

Ni dovolj, če podpisujemo jugoslovansko deklaracijo in če gremo na shode. Treba se je tudi prav temeljito pripravljati za našo Jugoslavijo. Kako pa?

Nobeno slovensko poselstvo ne več v tuje roke! Če je kaj kje napredek, povejte to našim ljudem. Na sto in sto Slovencev išče se posestev in hiš v nakup, tem bolje je pa, ako moreš spraviti kako nemško posest v naše roke.

Prvi ti naj bo Slovenec, potem še le Nemec! Če vidiš, da je Slovenec v težavi, pomagaj mu. Nemec pride šele pozneje na vrsto.

Slovenec, ne v tujino! Delavec, hlapci in dekle! Ostanite doma. Tujci vas samo izmozgavajo. Na stare dni vas pa pošiljajo kot berače nazaj v domači kraj. V Jugoslaviji bomo nujno potrebovali slehernega našega brata in sestro. Za vse bo dovolj zaslužka, kruha in strehe. Proč od tujcev!

Solajmo, izobrazujmo se! V Jugoslaviji bomo potrebovali izobraženih, prebranih ljudi. Torej izobrazujmo našo mladino! Če bomo visoko izobražen narod v vseh strokah, bo svetelo jugoslovansko kmetijstvo, obrt, industrija in vse druge panoge. Bogata je naša jugoslovanska domovina na vseh prirodnih zakladih. Izrabimo jih!

Tako si jaz mislim, se nam je treba pripravljati za Jugoslavijo, katera pride tako gotovo, kakor nastane vsak dan noč in napoči tudi vsak dan jutranja zora.

Kaj je novega po svetu

Na Dunaju barantajo za državni zbor. Ministrski predsednik pl. Seidler bi rad spravil pod svoje začasni državni proračun. A Seidler, ki smatra Slovence samo za narod sužnjev, ne more dobiti večine v zbornici. Zvesli so mu samo Nemci v zahvalo, da jim je Češko raztrgal v okrožja, kakor so mu Nemci prepisali in ker je začel zopet znova — preganjati Jugoslovane. Poljake snubijo Nemci in vlada. A Poljaki stavijo za pogoj za vstop v vladno večino velike zahteve: Samostojno poljsko kraljestvo! Teza pa jim Nemčija ne bo dala. Jugoslovani pa s sedanjim vladom, ki tako v prah tepta najsvečje naše pravice, sploh ne marajo imeti nič opraviti. Dr. Korosec in dr. Vukotič, ki sta bila v soboto povabljena k Seidlerju, sta izjavila, da bodo stopili proti sedanjim vladnim najostrejšo opozicijo. S Čehi bodo nastopili skupno proti vladi in Nemcem. Čehi slejkoprej vsiretajo ob strani Jugoslovanov v tem boju. Ukrajinci se še niso izjavili, tirski Italijani tudi ne marajo sedenja vlade in Nemcev. Tudi socialni demokratje niso nič kaj pripravljeni iti z vlado in Nemci čez drn in strn. Državni zbor je nameravala vlada sklicati dne 25. junija. A iz te moke iz prej omenjenih razlogov ne bo kruha. — Tudi delegacij se menda ne bo tako kmalu. Grof Burian se je v soboto posvetoval z dr. Korosecem. Govorila sta ob tej priliki tudi o Jugoslaviji. Dne 10. j. m. je grof Burian odpoval v Berlin, da se pomeni z nemškimi državniki o zahtevah Poljakov.

Nemalo presenečenje je nastalo v Nemčiji in v vsenemskih avstrijskih krogih radi skupnega sklepa četverospor z umovega vojnega sveta v Verzajlu na francoskem, kateri določa da se mora delovati za ustanovitev samostojne države za Poljake, Čehoslovake in Jugoslovane — Anglija, Francija, Italija in Amerika smatrajo ustanovitev teh držav kot vojni cilj. Nadalje so si te države zapisale kot eden glavnih ciljev: Avstrijo je treba ločiti od Nemčije. Na kak način mislijo to našim sovražnikom izpeljati, še niso do sedaj natanko povedali.

V Ukrajini so se kmetje vzdignili zoper Nemce, ki zelo oholo in neusmiljeno gospodarijo v tej deželi. Kmetje se vojaško organizirajo, zažigajo vasi, skladišča in gozdove ter uničujejo žitna polja.

Nemci in Madžari, ki nem Slovom vedno očita, da hočemo razkosati Avstrijo, se sami kosajo. Nemci bi radi, da bi prišla Dalmacija pod Madžare, Galicija pa pod Poljake, da bi tako Slovani v državnem zboru ne imeli večine. Madžari pa delajo sedaj ta le načrt: Dr. macija bi se naj priklopila Hrvatski, Bosna in Hercegovina pa bi naj prišla pod ogrske krono. Tako bi razlagali Madžari rečitev jugoslovanskega vprašanja. Pa ne leš, Javna Jugoslovani hočemo celo Jugoslavijo! Ne pedi naše zemlje ne odstopimo ne Nemcem, ne Madžarom in ne Lahom!

Na bojiščih se zopet pripravljajo velike reči. Na Laškem se bo baje pričel te „ni krvav“ bojni boj znova. Nemški listi pravijo da so pričeli Lahu z ofenzivo, četverosporazumovi lista pa trdijo, da bo udarila avstrijska armada nad Lahu. Topovi se grmijo pri Asiagu in ob Plavi. — Na francoski fronti pa še nemška ofenziva proti Parizu ni popolnoma uspešna. Na sedanjem ofenzivnem odseku so Nemci oddaljeni od točk, ki so jih imeli zasedene leta 1914. Se do 30 km. Amerika pošilja številne čete v Evropo. Njene vojaštvo je sveže in dobro preskrbljeno. Vrnjeni francosko-angliški poveljnik general Foch bo baje tekom prihodnjega tedna vrget novih 80 divizij proti Nemcem.

Poostritev rekvizijskih naredb.

V prehranbenem svetu je vlada te dni predložila načrt nove naredbe, s katero se ima zelo poostriiti določbe za rekviziranje.

Vlada ima že dolgo na piki domače mline (Zrmlje) vseh vrst. Ze z naredbo od dne 29. septembra 1917 je notranje ministrstvo prepovedalo te mline, a brez zakonite podlage. Zdad uporablja vlada pooblastilni zakon, ki ga ji je vladna tudi iz nemških kmetijskih poslancev sestavljena večina slepo dala v roke, in hoče z novo naredbo omejiti uporabo teh mlinov. Mlini bodo popisani in le v skrajno izjemnih slučajih in pod posebnimi pogoji se bo dajalo izredno dovoljenje, da se jih sme uporabljati. Vlada že danes dvomi, je-li se bodo smetovaleci te prepovedi držali. Zato si pridrži pravico, da porabo onemogoči n. pr. s tem, da en važen del vzame iz stroja ven. To je isto, kakor če bi mlin

LISTEK

Nadučitelj-veteran — Ivan Vračko.

„Kateri jih veliko v pravičnosti poučijo, se bodo svetili, kakor zvezde na vekov veke.“ Sv. pismo.

Prihodnji torek, dne 18. junija, slavi g. Ivan Vračko, vpokojeni nadučitelj na Pobrežju pri Mariboru, svojo 80letnico. Rojen je bil dne 18. junija l. 1838 pri Sv. Stefanu pri Smarju kot sin kmetijskih staršev. Njegov brat je bil tam župan okrog 30 let. Studiral je realno gimnazijo v Celju. Služboval je kot ljudskošolski učitelj na mnogih krajih Slovenskega Štajerja in tudi na Koroskem. Skupno je bil nameščen g. Vračko na 14 mestih. Dolga leta je bil nadučitelj v Leskovcu v Halozah. V pokoj je stopil leta 1897 radi bolehnosti.

G. Vračko je bil vzor ljudskega učitelja. Povsod, kjer je služboval, je bil radi svoje skromnosti, ljubeznivosti in vzornega poučevanja zelo priljubljen. Velik del naroda na Slov. Štajerju in na Koroskem se hvaležno spominja svojega učitelja g. Vračkota. Šolsko delo je vzgojeval naš slavljencev v strogo krščanskem duhu in ji vcepil v mlada srčeca ljubezen do domovine in kmetijskega stanu. Bil je v vsakem oziru pridni učitelj, kakoršnim je naš nesmrtni Slovesek peval hvalo in slavo. O nadučitelju Vračku veljajo besede, ki jih je večkrat povdarjal veliki naš slovenski apostol:

„Zlati nauk več velja, kakor zlat denar. Pa še

več so učitelji vredni, ki za vzgojo mladine skrbijo; zakaj ni dovolj, otroka le poučiti, treba je še bolj, ga od hudega odvajati in k dobremu privajati. Mladja privaja je stara podkev, ki je človek lahko ne izgubil Blagor mladeniču, ako modre učitelje in ravnatelje nauče, kateri so mu mili očetje, ki so hudi, pa tudi dobri, vse po modrosti o pravem času, tako, da jih mladina spoštuje, ne pa, da se jih boji. Učitelj, kateri ve svojo mladino za potrebno vednost in krepost oživljati, in ji vcepiti tudi moško vedenje in stanovitnost, tak učitelj je vreden sto centov zlata; jedna njegovih besed učencu več izda, kakor drugih cela pridiga. Tak dušni oče vzbuja v svojih učencih visole misli in blage občutke, kaže izvršnim glavam o slavnege dejanja in če je žive vere mož in sveti v lučjo sveta vere učencem v prihodnost, jih prav lahko z nekotikimi besedami za časnost in večnost oskrbi: vse svoje žive dni ga bodo hvalili. Mladeniču drugi starši so njegovi učitelji in blagor mu, kdor dobrim, modrim učencem pride v roke. Oče in mati izredita človeka, izučita kristjana, moža po volji božji, osrečitelja narodov storijo mladine voditelji, ako so mladini prava luč, katera sveti in ogreva!“

Naš g. Vračko na je vedno tudi sporazumno deloval z dušnimi pastirji. V medsebojni ljubezni so požirali drug drugega, mladini dajali izvisečen zgled in s poukom ljudstvu neizmerno hasnili. Odkrita ljubezen in nerazdružljiva edinstvo med učiteljstvom in duhovščino je zlata vredna. Žalibog, da danes ni povsod več tako. Učitelji, ki so se zapisali našim narodnim in verskim sovragom ter so postali največji sovražniki napredka in omike slovenskega ljudstva, ja kopljejo danes posebno na jezikovni meji vedno

hušji prepad med ljudstvom in učiteljstvom. Nemški učitelj in verski odpadnik je tisti, ki ugonablja naš rod.

Ivan Vračko je vzgojil tudi svoje otroke v dobrem duhu in je tako dal vzvišen zgled mnogim svojim tovarišem. Sin Evald je župnik v St. Ilju v Sl. gor., Ivan je c. kr. profesor v Celju in druga dva sinova sta tudi spoštovana Slovence. Hčerka Ela je poročena z učiteljem g. Šerona, šolskim voditeljem v Ptuju.

Jubilantu, ki je še čil in zdrav na duhu in na telesu, kliče „Slov. Gospodar“, čigar stalni naročnik je dolgo vrsto let:

Slavljence naj Bog živi!

„Pranger“

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Tukaj se ni upal nikdo izpod krita krova do solnčnega vzhoda ne. Ranjenci so stekali in javkali na trgu boja brez vsake pomoči. Se čuvaj, Gerzinačov Juzl, se je potuknil nekam za večna vrata, nemeneč se za sanitetno službo. Ko so se usuli ter posinili obilni solnčni žarki v podsrečko pokrajino, je hušnila Bračunova Neža iz hiše s pisikom hladne vode, da opere in zamoči telesne vrzeli domačih žrtev.

Po trgu je zakrilatila globoka žalost vsled zastoj prelite krvi, pa še bolj radi preselitve domovino-pravnega častnega občana — prangerja. Može

zaplenu. Ročni mlin (zrnje), za katerega bo vlada vedela, bo večkrat pregledan.

Pa tudi mlinci, ki delajo za plačilo, bodo po novi naredbi podvrženi novi kontroli. Vladi se zdi, da je teh mlinov preveč, čes, da jih ni mogoče nadzirati. Kaj se za poostreno kontrolo ukrene, to imajo odrediti cesarska namestništva. Predvsem lahko ustavijo mline, ki jim niso pogodni. Vlada je izračunala, da bi vsi sedanji mlinci lahko izmleli dvakrat toliko žita, nego ga potrebujejo kmetje, zato da se velik del mlinov lahko ustavi. Pri tem je seveda nekaj upoštevati, da niso mlinci preveč oddaljeni. Ustavljeni bodo predvsem mali mlinci, ki n. pr. na teden ne izmlejejo več nego pol vagona, potem taki, ki se nahajajo na težko dostopnih krajih. Takoj se mora zapreti mline, kjer se zasledi najmanjša nerednost.

Kmete bodo razdelili (rajonirali) na gotove mline. Tam bo imel mlinar knjigo naročnikov, kjer bodo vsi upisani, ki so mu odkazani. Tam bo upisano, koliko žita ima dotični kmet in katere vrste, kedaj ga je prinesel izmleti in koliko se je izmlelo moko in otrobov.

Vlada gre pa še delj. Odrediti hoče, da se bo gotovih dneš moralo prinesiti žito k občini in se bo potem skupno mlelo in potem bo zopet občina moko razdelila kmetom na gotov dan. Le kjer to nikakor ne gre, bodo smeli kmetje, a le na gotov dan, prinesiti žito naravnost v mlin in priti na gotov dan po moko. Vedno bo zraven vladni zastopnik.

Povsod treba uvesti pismena potrdila o mletju in natančno kontrolirati, je-li bo prav popisano, zlasti glede tega, koliko oseb se prehranjuje. Na mlevskih izkaznicah treba navesti težo žita, ki se ga sme zmleti, ne le v številkah, ampak tudi v besedah. Vladi sme določiti, do katerega dne v mesecu se sme zaprositi za mlevsko izkaznico. Vsak mesec se izkaznice skupno izroče občinam z ukazom, da se ima mletje izvršiti do gotovega dne, sicer izgubi izkaznica veljavo.

Marsikoji mlinar ne zna pisati in brati. Mlinar, ki se v stanu čez 30 stotov na dan zmleti, bodo morali imeti poslovodje, ki znajo voditi račune s kmeti. Manjši mlinci morajo vpise izvršiti vsaj enkrat na dan potem kake primerne v to zaprosene osebe.

Drugača žita nego ono, ki je pokrito z mlevskimi izkaznicami, se ne sme najti v mlinu. Lastno žito mora hraniti mlinar posebej.

Vlada bo v kontrolo pomnožila število revizorjev.

V svrhu kontrole si vlada z novo naredbo izgovarja pravico zahtevati od kmeta, da naznani občini, kedaj bo mlatil.

Tudi kazni so poostrene. Vladi dosedanje niso dovolj izdatne. Odslej naj ima pravico, da kaznuje take kmete, ki radi prepovedane uporabe ne morejo flati zahtevane množine, s tem, da morajo dati druge enakovredne pridelke, ki so za človeško ali živalsko prehrano uporabljivi.

Doslej so bile vojaške pošiljave proste transportnih izkazil. Od zdaj veljajo tozadevni predpisi i zanje.

Odslej bo možno radi vsakega prestopka kaznovati kmeta s tem, da se mu odvzame pravica, da se preskrbuje iz lastnega pridelka.

Kakor je videti, grozi kmetom hudo oteženje položaja ob prihodnji žetvi. Naredba bo vsled neodločnosti nemških kmetijskih zastopnikov gotovo izdana.

Formin

Pretekla sobota, dne 8. junija, se je vršila pred mariborske porote kazenska obravnava o znanem dogodku v Forminu pri Ptujju dne 3. januarja 1918. Na zatočni klopi so sedeli: Alojzija Muršič, posestnica;

so gledali mrko v črno, prazno luknjo, kjer je stal skozi stoletja kamen časti in ponosa, ženske so ihtele na glas kot osramočeno ponižane vaščanke, otroci so se čmerili in cvilili radi kislih in solznih obrazov svojih starišev.

Juzl se je podil po trgu, da skladiče takoj na županov ukaz občinsko sejo. Zbrali so se možje še v črnejšnje tržke srenje krog hrastove mize. Vsi se zlevojno molčali, dobro vedo, da jih je osramotila priekla noč pred očmi javnosti za dolga časa. Proklinjal jih bo vse še pozni potomec vsled zanikerne nečujčnosti nad časti najdražjimi svetinjami. Župan je vstal, pognal jezno v kot klopu in hotel spregovoriti. Jeza mu je zavrla jezik, samo s pestjo je ušaril po mizi in se vsedel. Dvanajsetorici je priskočil na pomoč ob durih sloneči Juzl, ki je zinil prav moško:

„Možje, zakaj so pa na svetu žandarji in sodnija?“

Kakor bi jim bil pokazal samega prangerja, tako so se ulovili podsrečki veljaki za ta rešilni pas iz potopa sramote. Gospod župan je odločil na kratko in samooblastno:

„Da, na sodnijo po žandarja in po prangerjske pravice!“

Seja je bila takoj spijuceca, ker je očitnil g. župan z dvema odbornikoma v črni. Klicat na pomoč in osvete cesarsko kazeno rupo postavil.

Gospodje pri okrajni sodniji so se posvetovali zganredno novemu slučaju roba, da navedli župana dva žandarja, da mu pripisujejo s čisto orožje. To

dekla Marija Zuran; vdovec in posestnik Andr. Zamuda; posestnikova hči Apolonija Horvat in posestnikova hči Antonija Mikec, vsi iz Formina pri Ptujju. Kazenski razpravi je predsedoval višjesodni svetnik dr. Kokol, Porota je bila sestavljena večinoma iz samih nekmetov in tudi za načelnika, si je izvolila nekmeta in sicer mariborskega veletrgovca Pirhana. V nabitbo polni dvorani poslušajočega občinstva se je pričela razprava ob 9. uri predpoldne in je z malimi presledki trajala še v nedeljo zjutraj do 3. ure. Obtoženca Zamuda je zagovarjal odvetnik dr. Rosina, obtoženki Alojzija Muršič in Antonija Mikec odvetnik dr. Pipuš, obtoženki Marijo Zuran in Apolonijo Horvat pa odvetnik dr. Haas. Državno pravnišvo je zastopal l. državni pravdnik dr. Duhač.

Obtožba očeta Alojzija Muršič, Mariji Zuran, Andreju Zamuda, Apoloniji Horvat in Antoniji Mikec hudodelstvo upora in uboja. Dogodek v Forminu rečonega dne je bil sledeči:

Prehranjevalni urad ptujskega okrajnega glavarstva je koncem lanskega leta odredil rekvizicijo žita med drugim tudi v občini Formin. Ze ta rekvizijska komisija, kateri je načeloval Jožef Wiederwohl, davčni uradnik iz Ptujja in kateri je bil vsled njegovega trdega, neprijaznega, brezobzirnega, da, krutelega postopanja strah in trepet kmetijskega prebivalstva ptujskega okraja, je storila več kakor svojo dolžnost, kajti pobrala je Forminčanom skorodane vse zaloge zrnja in ga je pustila ljudem tako majhne količine, da bi se ne bi mogli preživeti in vrhutega obsejati svoja polja.

Toda ptujsko okrajno glavarstvo je bilo mnenja, da so bi Forminčani poskrili večje množine žita in je dne 3. januarja l. l. odredilo novo rekvizicijo, kateri je istotako načeloval Wiederwohl in katere je tokrat posebno strogo rekvirirala in trdo nastopala. Komisija je razen Wiederwohla še sestajala iz cenilca Čuša, županovega namestnika Janžekoviča in iz treh vojakov.

Ko je prišla rekvizijska komisija, na čelu ji Wiederwohl, skozi gozdič v bližino hiše posestnice Alojzije Muršič, je zapazila, da je bilo na razpotju več oseb, zlasti ženskih, ki so ustavile Wiederwohla oziroma rekvizijsko komisijo in ki so bile oborožene z raznim orodjem kot sekirami, vilami, lopato, z ročico in s kati. Ker se je ves dogodek odigral hipno, ni nihče mogel izpovedati, ali je prišlo pri tem do kakega prepira ali ne. Kot prvi se je zagnal v Wiederwohla nek Ludovik Muršič, ki je bil preoblečen v žensko obleko in ki se je ravno takrat nahajal v Forminu na dopustu, oziroma ki se je nahajal doma kot dežerter, ga udaril z ročico po glavi, tako, da se je zgrudil na tla. Ker je pa dobil Wiederwohl tri udarce po glavi, ki so bili vsi smrtonosni, se tokom razprave ni moglo dognati, je-li so bili vsi ti trije udarci izvršeni od Ludvika Muršič, ali je pa bil Wiederwohl še tudi od kakega obtoženca udarjen po glavi. Ludovik Muršič, ki je slaboumen in se nahaja v neki graški vojaški bolnici, ni bil tokrat med obtoženi, marveč se bo svojčas zagovarjal pred vojaškim sodiščem.

Ko je Wiederwohl ležal že na tleh, so prihiteli bližje še ostali obtoženci, da bi pomagali Ludoviku Muršiču saj na ta način, da zabranijo članom komisije prihiteti Wiederwohlu na pomoč. Tako je dekla Marija Zuran dvignila vile proti nemu vojaku, pa Alojzija Muršič ji je rekla, da naj pusti vojaka pri miru, saj je vojak nedolžen. Pripomniti je, da je korakal Wiederwohl na čelu komisije in je bil od ostalih članov komisije nekoliko oddaljen. Dogodek se je, kakor rečeno, odigral hipno. Še predno so mogli ali hoteli ostali člani komisije priti Wiederwohlu na pomoč in tudi ni, kakor že rečeno, dognano, je-li dobil Wiederwohl razen od v žensko obleko preoblečenega Ludvika Muršiča še tudi od katerega navedenih obtožencev kak udarec po glavi ali ne. Ko so zapustili

vrnitve ugrabljenih — tržkih pravice.

Sentpeterski g. kaplan se je podil nemirno naglih korakov krog župnega svetišča onega popoldne, dne 11. aprila, lukaje od časa do časa v brevir, s katerim je drvel navadno celi dan po vasi, dokončevši ga šele proti večeru. Preko ograje cerkvenega zida sta mu posvetila v oči dolga svečlikasta bajoneta v St. Petru tujih orožnikov.

Gospod kaplan, ki je bil sam z župnikom vred gledalec prangerjske žalostre, se je hitro spomnil pri pogledu na bajonete: Po samega prangerja grede! V svoji nervoznosti je švigal semintja po cerkvenem trgu, neodločen: bi li naj najprej smuknil do župnika po nasvete ali bi naj posvaril v sveži, tržki časti plavajočega župana.

Med tem kaplansko negotovim ugibanjem so že vstopili žandarji in podsrečki župan pri Sentpeterskem županu. Saperment! Ta vam je gledal, ko sta postavila orožnika puške prav na trdo ob tla, vstopivša se pred njega kot pred največjega hudodelca. Podsrečan je srknil iz tega nastopa nekaj korajže, je prijel svojega slavnostnega tovarša za talovnik na prsni, ga potrosil in vprašal samozavestno:

„Kje imaš našega prangerja?“

Na sentpeterska srenjska glava ni uganjala in pada nikoli ovi in kosa. Niso ga vgnali v kati rog na žandarji, ne podsrečki župan. Zviti sin sv. Petra se je uprl v celih začevi hsto neveljnega, sračnata se pod svoje časti, da bi se sploh brignil za medlenkaste, nastalinske burja. Še, župan in podar, sta se upela potiskati in sili orožje.

obtoženci mesto, kjer se je pripetil dogodek, so odnesli vojaki Wiederwohla v županovo hišo, toda Wiederwohl je med potom že umrl.

Po soglasni izpovedi vseh obtožencev, kakor tudi večine zaslišanih prič, je bil Wiederwohl pretirano strog in brezobziren. Neka priča je izpovedala, da je Wiederwohl še celo pleve, v katerih je bilo je nekoliko zrnja, označeval kot zadnje žito, le da je mogel odvzeti večjo množino zrnja. Ako je našel kje liter posebno lepega semenskega žita, čistega prosa itd., je brezobzirno tudi tako majhno množino smatral za skrito in jo odvezl. Na še tako lepe prošnje, da se bi naj oziral na upravičene razloge, se pač ni oziral. V spričevalu, ki ga je ptujsko okrajno glavarstvo dalo o Wiederwohlu, se med drugim tudi pravi, da je imel Wiederwohl pri rekvizicijah vselej izborne vspehe in da so se o njem slišale tudi pritožbe, ki pa baje niso bile utemeljene. O Wiederwohlu je šla po Forminu tudi govoric, da je na prošnjo neke žene, naj ji ne vzame toliko zrnja, ker bi imela premalo živeža za otroke, kratkomalo odvrnil, da naj svoje otroke podavi. Neki drugi ženski, ki mu je rekla, da bi imela premalo živeža, če ji bodo toliko vzeli, je baje rekel, da naj otroke je; zopet drugi ženi je baje rekel, da naj namesto krompirja sadi „šoder“ (gramoz), toda nobena teh govoric ni bila pri razpravi z zanesljivostjo potrjena, pač pa je bilo neizpodbito dognano, da je bil Wiederwohl pri rekviriranju skrajno brezobziren in naravnost krut, kar je izzvalo razburjenje in jezo med ljudstvom ter nepošljiv strah pred Wiederwohлом.

Nekoliko ur pred dogodkom so obtoženci pozivali drug drugega, naj Wiederwohla spodijo, preženejo, ali kakor so si rekli med seboj, iztirajo iz Formina, da bi še nadalje Forminčanov ne spravljali v nesrečo. Ta poziv drug drugega je imel za posledico, da so se obtoženci v trenutku, ko se je rekvizijska komisija bližala hiši posestnice Alojzije Muršič, oborožili z raznim orodjem in sli Wiederwohlu oziroma rekvizijski komisiji nasproti.

Vsi zagovorniki obtožencev so soglasno povdarjali, da je bilo rekviriranje v ptujskem okrajnem glavarstvu posebno brezobzirno in kruto ter da večni rekviriranje ravno v ptujskem okraju ni bilo nikdar ne konca ne kraja. Je torej umljivo, da je bilo ljudstvo razburjeno, zbegano in ogorčeno zlasti nad Wiederwohлом, o katerem je šel v celem ptujskem okraju glas, da se od hiše, kjer je rekviriral, nikdar ni mogel ločiti, da je prestaknil vsak lonec, obrnil vse narobe, premetal vse postelje, seno in slamo, in sploh neuljudno postopal z ljudmi. Vsi zagovorniki so soglasno izjavili, da bi kljub takemu razburjenju ne bilo prišlo do nesrečnega dogodka, ako bi se v žensko obleko preoblečeni slaboumni Ludovik Muršič ne bil kot prvi zagnal v Wiederwohla. Zagovornik dr. Rosina je z ostrimi besedami kritiziral način rekviriranja v ptujskem okraju; istotako zagovorniki dr. Pipuš in dr. Haas; poslednji je celo kot nemški advokat tudi ožigosal postopanje sodnih oblasti, ki so pisale izpovedbe in pričevanja obtožencev in tudi prič v nemškem jeziku, torej v jeziku, ki jim ni bil razumljiv, vsled česar je prišlo do raznih nesoglasij med zapiski in ustnemi izpovedi.

Porotniki so glavna vprašanja, je-li so obtoženci krivi hudodelstva upora in uboja, zanikali z večine glasov, pač pa so pritrdili z večino glasov vprašanju, je-li so obtoženci krivi prestopka vzdiga proti oblastvenim organom s sovražnim namenom ter tudi pritrdili vprašanju, je-li so zakrivali hudodelstvo težke telesne poškodbe. Po enournem posvetovanju je predsednik porote, višjesodni svetnik dr. Kokol predlital sledečo obsodbo: Alojzija Muršič je bila kot neposredna in dozdevna povzročiteljica, ker je pomagala obtožence, da naj preženejo Wiederwohla, obsojena na 2% leti težke ječe, ostali obtoženci Marija Zuran, Andrej Zamuda, Apolonija Horvat in Antonija Mikec pa na 4 mesece ječe. Vsem obsojencem

Prvo sled za ugrabljenim prangerjem so zasledili v Gabranovi krčmi. Nekdo jim je ponosno zaupal znana snih fantov, ki so se bili udeležili napada in roba. Tah so se lotili sedaj kar po vrsti. Nekaj teh močnih junakov je odbrusilo vendar le srečno preko Sotle na Hrvaško, kamor ni segala in še ne sega — pravica žandarskega bajoneta.

Med vjetniki je bil tudi poglavar in načelnik Sultan. Na čast in poštenje vseh zasačenih udeležencev ostani pribito povedano, da niti eden ni črnil z besedico o načrtih in poveljih sentpeterskega generalnega štaba. Ze v tej podsrečki bitki je obveljalo dejstvo: Vojak prostak, daš kožo in glavo; general, najni slavo in obdržaj glavol! Odkrito zaupano, v onih uricah, ko so naganjali in lovili žandarji ob Sotli te pretepače, so potresavali hlače tudi sentpeterski inteligentni in bogatini. Kaj bo, če nas izdajo? Lahko mislečni paftar se je smejal pri tem ploju resnih pomislekov, drugi izmed razumnistva so pa obljubljali sami pri sebi kar cele vedre vina, ako bi fantje molčali in trpeli sami.

Orožniki so pritirali v St. Peter Sultana in še nekaj vjetnikov, da vrnejo podsrečkemu županu orožnega prangerja. Istačnili so ga v vinski klopi, položena na gantnerje, v vencem na prsni, pa brez glavol! Podsrečki župan je najhenea skrbna opipal oči ostalega vrata ob vancija. Prvi hip, ker je bilo v klopi precej temnočasto, niti varjal ni, da je bil ta-le pripredil kromajrjalba zavisti, sovseštva ter krasno prepleta v kromajrjalba županu.